

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/ 8374. számú
törvényjavaslat**

**a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény
módosításáról**

Budapest, 2008. december

**Előadó:
Dr. Molnár Károly
kutatás-fejlesztésért felelős
tárca nélküli miniszter**

2009. évi ..... törvény

a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításáról

1. § A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény (a továbbiakban: MTA tv.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § (1) A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) önkormányzati elven alapuló, jogi személyként működő köztestület, amely a tudomány művelésével, támogatásával és képviselével kapcsolatos országos közfeladatokat lát el.

(2) Az Akadémiát a 6. § szerinti akadémikus, valamint a 7. § szerinti nem akadémikus köztestületi tagok alkotják.

(3) Az Akadémia akadémikus tagjai köztestületi jogaikat közvetlen részvétel útján, a nem akadémikus köztestületi tagok pedig — a jelen törvényben és az Akadémia Alapszabályában (a továbbiakban: Alapszabály) meghatározott módon — képviselő útján gyakorolják.

(4) Az Akadémia mint köztestület valamint az akadémiai kutatóhálózat működésének feltételeit közvetlenül érintő jogszabályok, programok, intézkedések, továbbá a közfeladatainak ellátását érintő jogszabályok, állami programok és intézkedések előkészítésekor az Akadémia véleményét ki kell kérni.”

2. § Az MTA tv. 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § (1) Az Akadémia az e törvényben meghatározott feladatainak ellátása céljából közfinanszírozású kutatóhálózatot, kiszolgáló és egyéb intézményeket létesít és működtet, amelyek felett tulajdonosi és irányítási vagy felügyeleti jogot gyakorol, valamint gazdasági társaságokat létesít, amelyek tulajdonosi jogát gyakorolja. Az Akadémia a tudományért, művészetért tevékenykedő más szervezeteket is támogathat.

(2) Az Akadémia a központi költségvetésben önálló fejezetet alkot, amely tartalmazza az Akadémia mint köztestület által — nem gazdasági társaságként — működtetett szervezetek költségvetését is.

(3) Az Akadémia esetében a köztestületekre vonatkozó szabályokat az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.”

3. § Az MTA tv. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) Az Akadémia közfeladatai a következők:

a) támogatja a tudományok művelését és a tudományos kutatások végzését, támogatja a tudományos könyv- és folyóirat-kiadást;

b) tudományos kutatások folytatása céljából, a központi költségvetésből támogatott főhivatású kutatóhálózatot tart fenn, megalkotja működési szabályait, és hatékonyan működteti azt;

c) tudományos minősítési rendszert működtet, melynek keretében a Magyar Tudományos Akadémia doktora (a továbbiakban: az MTA doktora) továbbá a Magyar Tudományos Akadémia levelező és rendes tagja címet adományoz. Az adományozás szabályait az Akadémia szabályzatba foglalja;

d) a világban folyó és a hazai tudományos kutatások eredményeit és irányait rendszeresen értékeli, és ezzel kapcsolatosan javaslatokat fogalmaz meg;

e) az Országgyűlés vagy a Kormány kérésére a kompetenciájába tartozó kérdésekben — főleg a tudomány, az oktatás, a társadalom, a környezet és a gazdaság kérdéseiben — kinyilvánítja szakmai véleményét;

f) segíti a magyar nyelv fejlődését és a tudomány magyar nyelven történő művelését;

g) örködik a tudományos közélet tisztaságán, a tudományos kutatás és a tudományos véleménynyilvánítás szabadságán;

h) megállapodásokat köt és kapcsolatokat tart fenn hazai, külföldi és nemzetközi tudományos intézményekkel és szervezetekkel, különösen akadémiákkal, felsőoktatási intézményekkel és az Európai Unió tudományos szervezeteivel;

i) kapcsolatot tart a külföldön élő magyar nyelvű és tárgyú tudományos kutatások művelőivel, támogatja a határon túli magyar tudományosságot;

j) tudományos programokat és konferenciákat szervez, pályázatokat ír ki, támogatja a tudományos könyv- és folyóirat-kiadást;

k) szorgalmazza és segíti a tudományos kutatások eredményeinek társadalmi és gazdasági hasznosítását;

l) felsőoktatási intézményekkel és közgyűjteményekkel kötött megállapodás alapján ezen intézményekben tudományos kutatócsoportokat tarthat fenn, valamint közreműködhet az oktatásban és a felsőoktatási intézményekben folyó doktori (PhD) képzésben;

m) a tudományos utánpótlást ösztöndíjrendszer fenntartásával segíti, amelynek fedezete az Akadémia költségvetésében elkülönítetten szerepel;

n) tudományos osztályokat alakít, amelyek a tudományos szakmai autonómia alapegységei, és az Alapszabályban meghatározott módon egyéb testületeket (tudományos bizottságokat, területi bizottságokat stb.) hoz létre.

(2) Az Akadémia elnöke kétévenként beszámol az Országgyűlésnek az Akadémia munkájáról, valamint a magyar tudomány általános helyzetéről.

(3) Az Akadémia elnöke évente tájékoztatja a Kormányt az Akadémia munkájáról, valamint a magyar társadalom és gazdaság fellendítése érdekében elért eredményeiről.

(4) Az Akadémia a törvényben rögzített tájékoztatók elkészítéséhez — a közzétett adatok felhasználásán túl — az adatokat önkéntes adatszolgáltatáson alapuló saját adatgyűjtés és más szervektől való átvétel útján szerzi be. Személyes adat átvételére csak az érintett személy előzetes hozzájárulásával kerülhet sor.

(5) A költségvetési szervek és a többségi állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek a kezelésükben lévő közérdekű adatokat — a döntések előkészítéséhez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról szóló 2007. évi CI. törvényben megállapított szabályok szerint — 15 napon belül küldik meg az Akadémiának.”

4. § Az MTAtv. 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § Feladatainak ellátása során az Akadémia a vagyonával, a részére jóváhagyott költségvetési támogatással, saját bevételeivel és más forrásaival az e törvénynek az Akadémia vagyonáról és gazdálkodásáról szóló rendelkezéseiben leírtak szerint gazdálkodik.”

5. § Az MTAtv. 5. §-a és az azt megelőző cím helyébe a következő rendelkezés és azt megelőző következő cím és alcím lép:

„Az Akadémia felépítése és irányítása

A köztestület

5. § (1) Az Akadémia köztestületének tagjai a 6. § szerinti akadémikusok és a 7. §-ban meghatározott nem akadémikus személyek.

(2) A köztestület hazai akadémikus tagjai alanyi jogon tagjai az Akadémia Közgyűlésének (a továbbiakban: Közgyűlés), annak az osztálynak, ahol akadémikussá választották őket, és szakterületük szakmai bizottságainak. A köztestület nem akadémikus tagjai — maguk közül — az Akadémia Alapszabályában meghatározott módon választják meg képviselőiket, akik az Akadémia közgyűlésében és osztályaiban képviselik őket.

(3) A köztestület tagjai maguk közül az Alapszabályban meghatározott módon választanak tagokat a tudományos és egyéb akadémiai testületekbe.”

6. § Az MTAtv. 6. §-a helyébe a következő rendelkezés és azt megelőző következő cím lép:

„Az akadémikusok

6. § (1) Az akadémikusok körét rendes és levelező (a továbbiakban együtt: hazai), valamint külső és tiszteleti tagok alkotják. Az akadémikusok az Alapszabályban rögzített módon közreműködnek az Akadémia közfeladatainak ellátásában.

(2) Az akadémikusokat a hazai tagok választják az Akadémia tagjai közé. Minden akadémikus az Akadémia valamelyik osztályába tartozik. Az akadémikus tudományos osztályba tartozása kérésére az Alapszabályban rögzített módon megváltoztatható.

(3) A 70 évesnél fiatalabb hazai akadémikusok száma nem haladhatja meg a 200 főt, a hazai akadémikusok teljes száma pedig a 365 főt.

(4) A Magyarországon élő hazai akadémikusok tudományos teljesítményét és köztestületi munkáját az Akadémia havi tiszteletdíj folyósításával is elismeri. A tiszteletdíj a hazai akadémikust élete végéig megilleti, elhalálózása esetén annak meghatározott hányadát hozzátartozói ellátásként (özvegyi és árvaellátásként) kell folyósítani.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott tiszteletdíj és hozzátartozói ellátások fedezetét az Akadémia költségvetési fejezetében elkülönítetten kell megállapítani.”

7. § Az MTAtv. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés és azt megelőző következő cím lép:

„A nem akadémikus köztestületi tagok

7. § (1) A Magyarországon szerzett vagy honosított tudományos fokozattal rendelkező személyek közül azok válnak a köztestület nem akadémikus tagjává, akik tudományos tevékenységükkel a magyar tudomány feladatainak megoldásában részt vesznek, és az Akadémia szakterületük szerint illetékes tudományos osztályának bejelentik, hogy a köztestület tagjai kívánnak lenni. A jelentkezőt az Akadémia az osztály javaslata alapján felveszi a központi köztestületi nyilvántartásba.

(2) A nem Magyarországon szerzett tudományos fokozattal rendelkező külföldön élő személyek az Alapszabály rendelkezései szerint válhatnak a köztestület külső tagjává.”

8. § Az MTAtv. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés és azt megelőző következő cím lép:

„A Magyar Tudományos Akadémia doktorai

8. § (1) Az Akadémia Doktori Tanácsa az MTA doktora címet ítélheti oda a kiemelkedő tudományos teljesítményt elérő olyan személynek, akinek van tudományos fokozata, és a cím

megszerzésének egyéb, az Akadémia doktori szabályzatában meghatározott feltételeit is teljesíti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott cím kérelem alapján indult doktori eljárás keretében ítélt oda. Az eljárás megindítására és a cím odaítélésére az Akadémia Doktori Tanácsa jogosult.

(3) Az MTA Magyarországon élő doktorainak tudományos teljesítményét és köztestületi munkáját az Akadémia havi tiszteletdíj folyósításával is elismeri. A tiszteletdíj az odaítéléstől kezdve életük végéig megilleti őket. Az MTA tiszteletdíjban részesülő doktorai az Alapszabályban rögzített módon közreműködnek az Akadémia közfeladatainak ellátásában. Az MTA összes doktora tiszteletdíjának éves összege nem haladhatja meg az akadémikusok - teljes létszámra számított - éves tiszteletdíjának 1,8-szorosát.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott tiszteletdíj fedezetét az Akadémia költségvetési fejezetében elkülönítetten kell megállapítani.

(5) Az e törvény hatályba lépése előtt odaítélt „tudomány doktora” fokozat és MTA doktora cím egyenértékű az e törvény hatálybalépése után megítélt MTA doktora címmel.

(6) A Doktori Tanács külföldön szerzett tudományos fokozatot — érdemi vizsgálat után — csak akkor honosíthat, ha a fokozat egyenértékűségét a tudomány kandidátusa vagy a tudomány doktora magyar fokozattal nemzetközi egyezmény vagy szerződés mondja ki.”

9. § Az MTAtv. 9. §-a és a megelőző cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Közgyűlés

9. § (1) Az Akadémia Közgyűlését a hazai akadémikusok, valamint a nem akadémikus képviselők alkotják. Utóbbiak az Alapszabályban meghatározott módon közvetlen és titkos választással nyerik el tagságukat. Számuk legfeljebb 200 fő.

(2) A Közgyűlés a köztestület legfőbb döntéshozó testülete, amely

a) elfogadja az Akadémia működésével kapcsolatos stratégiai elveket, és az Akadémia szervezetéről és működéséről szabályzatot alkot: az Alapszabályt;

b) elfogadja az Akadémia vagyongazdálkodásával kapcsolatos szabályokat, és dönt az Akadémia tulajdonában lévő ingatlanok elidegenítésének, megterhelésének, alapítványba vagy gazdasági társaságba nem pénzbeli hozzájárulásként való bevitelének, valamint használatba adásának elveiről;

c) megvitatja és elfogadja az Országgyűlés számára készülő beszámolót;

d) szakmai testületek előterjesztése alapján véleményt nyilvánít a hazai tudomány és a társadalom alapvető fontosságú kérdéseiről;

e) az Akadémia elnökének előterjesztése alapján jóváhagyja a következő évi akadémiai költségvetés irányelveit;

f) a Felügyelő Testület jelentése alapján jóváhagyja az előző évről szóló éves költségvetési beszámolót;

g) megválasztja az elnököt, az alelnököket, a főtitkárt és a főtitkárhelyettest, valamint az e törvényben és az Alapszabályban meghatározott más tisztségviselőket;

h) megválasztja az Akadémia Vagyongazdálkodó Testületének, Doktori Tanácsának, Felügyelő Testületének, Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságának és Tudományetikai Bizottságának a tagjait;

i) megválasztja az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának (a továbbiakban: AKT) és az Akadémia Elnökségének a Közgyűlés által választandó tagjait.

(3) A megválasztott testületek feladatait, működésük eljárási szabályait az Alapszabály tartalmazza.

(4) A Közgyűlés és az osztályok munkájában a Közgyűlés minden tagját azonos jogok illetik meg, kivéve, hogy az Akadémia tagjainak megválasztásában csak a hazai akadémikusok vesznek részt, az osztályokon doktori ügyekben pedig csak a hazai akadémikusok és az MTA doktora címmel rendelkező nem akadémikus közgyűlési képviselők szavazhatnak.

(5) Az Akadémia évente legalább egyszer Közgyűlést tart.

(6) A Közgyűlést a napirend megjelölésével az Akadémia elnöke hívja össze.

(7) A Közgyűlés összehívását kezdeményezheti — a napirend megjelölésével, írásban — a Közgyűlésen szavazásra jogosultak egyötöde is. A Közgyűlést az elnöknek ilyenkor az összehívás kérésének kézhezvételétől számított hatvan napon belül kell összehívnia.

(8) A Közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a szavazásra jogosultak több mint fele jelen van.

(9) A Közgyűlés a határozatait a jelen levő szavazásra jogosultak több mint felének igen szavazatával hozza. Az Alapszabály elfogadásához és módosításához a határozatképes Közgyűlésen jelen levő szavazásra jogosultak több mint kétharmadának igen szavazata szükséges.”

10. § Az MTAtv. 10. §-a és a megelőző cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„A tudományos osztály

10. § (1) A tudományos osztály az Akadémiának egy tudományág vagy egymáshoz közel álló több tudományág képviselőit magában foglaló egysége. A tudományos osztályok számát és elnevezésüket az Alapszabály rögzíti.

(2) A tudományos osztály tagjai az osztály tudományterületén megválasztott akadémikusok és doktor képviselők.

(3) A tudományos osztály az Alapszabályban meghatározott módon maga választja meg elnökét és elnökhelyettesét.

(4) A tudományos osztály ellátja az Akadémia közfeladataiból a tudományterületét érintő teendőket. Ezeket a feladatokat az Alapszabály rögzíti.

(5) A tudományos osztály értékeli a tudományterületéhez tartozó akadémiai kutatóhelyek szakmai beszámolóit.”

11. § Az MTAtv. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 11. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az Akadémia Elnöksége és Vezetői Kollégiuma

11. § (1) Az Akadémia Elnökségét (a továbbiakban: Elnökség) az elnök, az alelnökök, a tudományos osztályok elnökei, a hazai területi bizottságok elnökeinek egy — önmaguk közül választott — képviselője, a főtitkár, a főtitkárhelyettes, a Közgyűlés által választott három akadémikus és a Közgyűlés által választott három közgyűlési doktor képviselő, továbbá az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa jelölése alapján a Közgyűlés által választott három kutatóintézeti igazgató alkotja. Elnöke az Akadémia elnöke. A három alelnök, a három

választott akadémikus, a három választott nem akadémikus közgyűlési képviselő és a három intézeti igazgató tag közül egy-egy képviseli a matematikát és a természettudományokat, az élettudományokat valamint a társadalomtudományokat.

(2) Két Közgyűlés között az Elnökség az Akadémia döntéshozó testülete. Az Elnökség döntési jogkörét, működési rendjét és azt, hogy az Elnökség mely döntési jogköreit adhatja át a 12. §-ban meghatározott Vezetői Kollégiumnak, az Alapszabály tartalmazza. Az Elnökség a döntéseiért a Közgyűlésnek tartozik felelősséggel.”

12. § Az MTAtv. 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § (1) A Vezetői Kollégium az Akadémia operatív működését irányító választott testület.

(2) A Vezetői Kollégium kilenc tagból áll; elnöke az Akadémia elnöke, tagjai az Akadémia alelnökei, főtitkára és főtitkárhelyettese és az elnökség Közgyűlés által választott három akadémikus tagja.

(3) A Vezetői Kollégium feladata a Közgyűlés és az Elnökség által meghozott döntések végrehajtása, a Közgyűlés és az Elnökség által ráruházott döntések meghozatala. A Vezetői Kollégium hatáskörét és működési rendjét az Alapszabály rögzíti.

(4) A Vezetői Kollégium az Elnökség által átruházott jogkörében meghozott döntéseiért az Elnökségnek, a Közgyűlés által ráruházott jogkörében meghozott döntéseiért a Közgyűlésnek tartozik felelősséggel.”

13. § Az MTAtv. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 13. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az Akadémia Közgyűlés által választott vezetői

13. § (1) Az Akadémia elnökét, alelnökeit, főtitkárát és főtitkárhelyettesét a hazai akadémikusok közül, a hazai akadémikusok javaslata alapján három évre a Közgyűlés választja. Az elnököt tisztségében a köztársaság elnöke megerősíti.

(2) Az elnök és a főtitkár a tevékenységéért a Közgyűlésnek felel.

(3) Bármely, a Közgyűlés által választott vezetői tisztségre mindenki legfeljebb kétszer választható.

(4) Az elnököt a miniszteri, a főtitkárt az államtitkári, a főtitkárhelyettesét a szakállamtitkári illetménnyel azonos mértékű javadalmazás, valamint évente 40 munkanap szabadság illeti meg. Egyéb juttatásaik tekintetében a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvényben, továbbá az állami vezetők és az államigazgatási szervek köztisztviselői számára biztosított juttatásokról és azok feltételeiről szóló kormányrendeletben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

(5) Az elnök, a főtitkár és a főtitkárhelyettes jogállására az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) rendelkezéseit kell — az 1-4.§ a 8. §, a 15. § f) pontja, a 23-36. §, az 50-56. § valamint a VII. és VIII. fejezetben foglaltak kivételével — megfelelően alkalmazni.”

14. § Az MTAtv. 14. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 14. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az Akadémia elnöke és alelnökei

14. § (1) Az Akadémia tevékenységét — a Közgyűlés döntéseinek és határozatainak megfelelően — az Alapszabályban meghatározott módon az elnök irányítja. Az elnök képviseli az Akadémiát.

(2) Az elnök az Akadémia mint központi költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője.

(3) Az elnök – a Közgyűlés 9. § (2) bekezdés *b*) pontjában foglalt jogkörében hozott döntések keretei között – az Akadémia vagyona tekintetében a Közgyűlés egyetértésével gyakorolja az Akadémiát megillető tulajdonosi jogokat. Az elnök képviseli az Akadémiát, és gondoskodik a Közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról.

(4) Az elnök döntéshozó munkáját Stratégiai Tanácsadó Testület segíti, amelynek összetételét az Alapszabály rögzíti.

(5) Az elnököt — akadályoztatása esetén — a főtitkár helyettesíti.

(6) Az alelnökök az elnök által meghatározott munkamegosztás szerint látják el feladataikat. Az Elnökségben és a Vezetői Kollégiumban képviselik a köztestület tudományági részeit, egyéb fórumokon pedig az elnök megbízása alapján az Akadémiát.”

15. § Az MTAtv. 15. §-a és az azt megelőző cím helyébe a következő rendelkezés és azt megelőző következő cím lép:

„A főtitkár és főtitkárhelyettes

15. § (1) A főtitkár — a Közgyűlés határozataival és az elnök iránymutatásaival összhangban — az Alapszabályban meghatározott módon működteti a titkársági szervezetet (a továbbiakban: az MTA Titkársága), s ezen keresztül ellátja a kutatóhálózat adminisztratív irányítását.

(2) A főtitkár hivatalból elnöke az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának.

(3) A főtitkárhelyettes segíti a főtitkárt munkájában, és a főtitkár akadályoztatása esetén helyettesíti.”

16. § Az MTAtv. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 16. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az Akadémia területi testületei

16. § (1) Az Akadémia területi bizottságokat tart fenn, amelyek az Alapszabályban foglaltaknak megfelelően szervezik a köztestület regionális működését.

(2) Az Akadémia a kárpát-medencei magyar tudományos közélet támogatására területi bizottságokat létesíthet a környező országokban is, és ezeket fenntartja. A határon túli területi bizottságok az ottani törvényeknek megfelelően tevékenykednek.”

17. § Az MTAtv. 17. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 17. §-t megelőzően a következő címmel és alcímmel egészül ki:

„Az Akadémia intézményei

Az akadémiai kutatóhálózat

17. § (1) Az Akadémia kutatóhálózata kutatóközpontokból, kutatóintézetekből és támogatott kutatócsoportokból áll.

(2) A kutatóközpontokat és a kutatóintézeteket a Közgyűlés határozata alapján az Akadémia elnöke hozza létre és szünteti meg. Az eljárási szabályokat az Alapszabály rögzíti.

(3) A támogatott kutatócsoportok létrehozásáról és megszüntetéséről az Akadémia elnöke az Alapszabályban rögzített pályázati eljárás előírásai szerint dönt.

(4) Az akadémiai kutatóhálózat testületi felügyeletét az AKT látja el.

(5) Az AKT 15 főből áll. Elnöke a főtitkár, tagjai közül egy-egy tagot a tudományos osztályok kutatóhálózati tagjainak javaslata alapján az osztály jelöl a nem igazgató kutatóhálózati alkalmazott köztestületi tagok közül. A jelölteket az Akadémia Közgyűlése választja meg. Három tagot a Kormány személyre szólóan delegál - tanácskozási joggal - az oktatásban, a kutatásban, a fejlesztésben, az innovációban, valamint a gazdaságfejlesztésben és a versenyképesség-politikában fontos szerepet játszó miniszterek olyan vezető munkatársai közül, akik gazdálkodási, igazgatási, kutatási, kutatásszervezési vagy államigazgatási gyakorlatuk és tapasztalataik alapján hozzájárulhatnak a kutatóhálózat hatékony igazgatásához.

(6) Az AKT létrehozásának részletes eljárási rendjét és működési szabályait az Alapszabály határozza meg.

(7) Az AKT feladatai:

- a) jóváhagyja az akadémiai kutatóhálózat egységeinek céljait, feladatait;
- b) meghatározza a feladatok ellátásának értékelési szempontjait, mutatóit;
- c) javaslatot tesz az egyes intézmények költségvetési támogatására;
- d) javaslatot tesz az Akadémia költségvetésében a kutatási beruházásokra elkülönített források rendeltetésének és kedvezményezettjeinek meghatározására;
- e) javaslatot tesz az Akadémia rendelkezésére álló fiatal kutatói állások szakterületenkénti és kutatóhelyenkénti meghatározására;
- f) értékeli a kutatóközpontok, kutatóintézetek és a támogatott kutatóhelyek szakmai beszámolóit, tevékenységét, teljesítményét és irányítási rendszerét;
- g) a Közgyűlés elé terjeszti a kutatóhelyek tevékenységéről szóló beszámolót;
- h) véleményezi az Akadémia közfeladatainak teljesítéséről a Kormány számára készített tájékoztatót;
- i) jóváhagyja a kutatóközpontok, a kutatóintézetek és a Támogatott Kutatócsoportok Irodájának (a továbbiakban: TKI) szervezeti és működési szabályzatait;
- j) tagokat jelöl az intézetek 18. § (8) bekezdés szerinti külső tanácsadó testületeibe;
- k) egy-egy tudományterületi szakbizottságot (a továbbiakban: szakbizottságot) rendel a természet-, az élet- és a társadalomtudományi intézetcsoportokhoz a döntések szakmai előkészítésére.

(8) Az AKT a (7) bekezdésben felsorolt tevékenysége során álláspontjának kialakításához, a (7) bekezdés k) pont szerinti szakbizottságok, továbbá egyéb szakértői bizottságok összeállításához az Alapszabályban rögzített módon kikéri az illetékes tudományos osztályok véleményét.

(9) Az AKT-nak a (7) bekezdésben felsorolt döntéseiről és javaslatairól az Akadémia főtitkára tájékoztatja az elnököt, az Elnökséget és a Vezetői Kollégiumot. Az AKT határozatait és javaslatait — az Alapszabályban rögzített eljárással — az Akadémia elnöke hagyja jóvá.

(10) Az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa (a továbbiakban: AKVT) az AKT konzultatív testülete.

(11) Az AKVT tagjai a kutatóközpontok és a kutatóintézetek igazgatói és a támogatott kutatócsoportok öt képviselője. A támogatott kutatócsoportok képviselői megválasztásának szabályait az Alapszabály rögzíti.

(12) Az AKVT az Alapszabályban meghatározott módon működik, tagjai közül megválasztja vezetőjét, vezető testületét és jelöli az Akadémia Elnökségébe a kutatóintézeti igazgató tagokat.”

18. § Az MTAtv. 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 18. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az akadémiai kutatóközpontok és kutatóintézetek

18. § Az akadémiai kutatóközpont és a kutatóintézet önálló jogi személy, amely — az e törvényben meghatározott keretek között — kutatási és gazdasági önállósággal bír. A kutatóközpont két vagy több kutatóintézetet magában foglaló jogi személy. A kutatóközpontban működő kutatóintézetek jogi személyiségű szervezeti egységek. A kutatóközpont és a kutatóintézet autonóm módon vesz részt az Akadémia közfeladatainak megoldásában, önállóan is vállal közfeladatokat, továbbá egyéb tevékenységet is végezhet. Tudományos tevékenységéről és gazdálkodásáról évente beszámolót készít, amelyet az Akadémia az e törvényben és az Alapszabályban leírtak szerint értékeli.

(2) A kutatóközpont és a kutatóintézet tevékenységét a főigazgató, illetve az igazgató irányítja, a tudományos tanács vagy más intézeti testületi szerv közreműködésével.

(3) A főigazgatót, illetve az igazgatót az Európai Unió ajánlásainak megfelelő pályázati eljárás alapján az Akadémia elnöke nevezi ki, illetve menti fel. A kinevezés legfeljebb 5 évre szól. A kinevezési és felmentési eljárás szabályait az Alapszabály rögzíti.

(4) A főigazgatói és az igazgatói pályázatok kiírásakor meg kell határozni, megbízásukkor vagy kinevezésükkor pedig írásban rögzíteni kell számukra a szervezettel kapcsolatos tudományos teljesítmény- és gazdálkodási követelményeket.

(5) Az akadémiai kutatóhálózat kutatóhelyein foglalkoztatott kutatók (a továbbiakban: kutatók) munkájukat tudományos meggyőződésüknek megfelelően végzik. Ezzel ellentétes tevékenységre nem kötelezhetők. Tudományos eredményeiket szabadon tehetik közzé, ha ezzel mások törvényes, különösen a szellemi tulajdonra vonatkozó jogait nem sértik.

(6) A kutatók besorolásánál a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 93. § (2) bekezdése szerinti kutatói munkaköröket kell alkalmazni.

(7) Az intézetek munkáját és felügyeletét külső tanácsadó testület segíti. A külső tanácsadó testületet az Alapszabályban rögzített eljárás alapján az Akadémia elnöke kéri fel a hazai és a külföldi tudományos közösség tekintélyes tagjaiból.

(8) A külső tanácsadó testület figyelemmel kíséri az intézet munkáját, és tanácsaival segíti terveinek kialakítását. Az AKT felkérésére rendszeresen közreműködik az intézetek munkájának értékelésében.”

19. § Az MTAtv. 19. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a 19. §-t megelőzően a következő címmel egészül ki:

„Az Akadémia egyéb intézményei

19. § (1) Az MTA Titkársága az Akadémia köztestületi feladatait szervező, az Akadémia kutatóhálózatának és más intézményeinek igazgatási, gazdálkodási, pénzügyi, vagyonekezelési és ellenőrzési feladatait ellátó munkaszervezet. A Titkárság közfeladatokat ellátó alkalmazottai köztisztviselők.

(2) Az MTA Titkárságának feladatait az Alapszabály rögzíti.

(3) Az Akadémia Könyvtára nyilvános könyvtár, amely országos tudományos szakkönyvtárként működik.

(4) Az Akadémia a kutatóhálózatát kiszolgáló és egyéb (közgyűjteményi, jóléti) intézményeiről, a tulajdonában lévő gazdasági társaságokról, továbbá az általa támogatott szervezetekről az Alapszabályban rendelkeznek.

20. § Az MTAtv. 20. §-a és az azt megelőző cím helyébe a következő cím és rendelkezés lép:

„Az Akadémia gazdálkodása és vagyona

20. § (1) Az Országgyűlés állapítja meg az Akadémia fejezet költségvetését és fogadja el az Akadémia költségvetési beszámolóját.

(2) Az Akadémia költségvetésében a kiadási és a bevételi előirányzatok főösszegének évközi csökkentésére az Országgyűlés jogosult, kivéve az 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 46. §-ában meghatározott intézkedéseket.

(3) Az Akadémia fejezet költségvetése külön előirányzatot tartalmazza az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (továbbiakban: OTKA) és az OTKA Iroda költségvetését is.

(4) Az OTKA működését az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény szabályozza. Az OTKA költségvetését sem az akadémiai költségvetési szervek, sem a központi akadémiai feladatok (fejezeti kezelésű előirányzatok) céljaira nem lehet sem az éves tervezéskor, sem év közben átcsoportosítani, kivéve a pályázatokkal kapcsolatos fejezeten belüli előirányzat-módosításokat.

(5) Az Akadémia fejezet költségvetése külön előirányzatot tartalmaz a magyar tudományos közösségnek nemzetközi szervezetekkel szemben vállalt kötelezettségeire.

(6) Az Akadémia fejezet felügyelete alá tartozó akadémiai költségvetési szervek gazdálkodására az Áht. és a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletekben foglalt, a központi költségvetési szervekre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni az e törvényben foglalt eltérésekkel.

(7) Az Akadémia jogosult az akadémiai költségvetési szerveket a tevékenységük jellege és a feladatellátásukhoz gyakorolt funkcióik szerint csoportokba besorolni és ennek alapján gazdálkodásukra az adott költségvetési szerv esetében nem kell alkalmazni a (6) bekezdésben hivatkozott kormányrendeletekben foglaltakat.

(8) Az Akadémia a feladataihoz igazodóan — a hatályos jogszabályok keretei között — saját hatáskörében állapítja meg egyes szervezeteinek gazdálkodási formáit és a kutatástámogatás módját.

(9) Az Akadémia, kapcsolódva az államháztartás rendjéhez, megadja a központi költségvetés tervezéséhez és az annak végrehajtásáról szóló beszámolóhoz szükséges információkat.

(10) Az Akadémia és az akadémiai költségvetési szervek gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.”

21. § Az MTAtv. 21. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„21. § (1) Az akadémiai költségvetési szervek körébe tartoznak:

- a) a kutatóközpontok, a kutatóintézetek és a TKI;
- b) az Akadémiai Könyvtár;
- c) a kutatást segítő egyéb szervezetek;
- d) a területi akadémiai bizottságok titkárságai;
- e) a jóléti szervezetek.

(2) Az akadémiai költségvetési szervek részt vesznek az Akadémia törvényben foglalt közfeladatainak ellátásában. Ezek finanszírozásának forrásai a költségvetési támogatás, más államháztartási források és saját bevételeik.

(3) A kutatóhálózaton belül a kutatóintézetek, a kutatóközpontok és a TKI éves költségvetési támogatása tartalmazza:

- a) a közfeladatok ellátásával összefüggő alapellátási támogatást;
- b) az Akadémia fejezet költségvetésében meghatározott feladatra a kutatóközpontoknál, kutatóintézeteknél előírányzott keretet;
- c) a közfeladat célú pályázatokban való részvételhez felhasználható forrásra (önrészre) fordítható összeget.

(4) A (3) bekezdés a) pontjában meghatározott alapellátási támogatás tartalmazza:

- a) a kutatóintézetek üzemeltetési kiadásaihoz,
  - b) a kutatási feladatokat támogató tevékenységek tárgyi és személyi feltételeit megteremtő összegekhez,
  - c) a speciális kutatási feltételek kiadásaihoz,
  - d) a közfeladatok ellátásához köthető személyi és tárgyi kiadásokhoz
- a közfeladatokkal arányosan – jogszabályban meghatározott feltételek szerint – megállapított költségvetési forrást.

(5) Az alapellátási támogatás kutatóintézetekre együttesen meghatározott összege a kutatóintézeti kört érintő közfeladatok mennyiségének változásával együtt módosítandó.

(6) Az alapellátási támogatást módosítani kell az éves átlagos infláció mértékének megfelelően is, amennyiben ezt az Akadémia éves költségvetési támogatásának növekedése lehetővé teszi.

(7) A kutatóközpont és a kutatóintézet szellemi és anyagi kapacitásával végzett tevékenységének bevételei a kutatóhely működésének és fejlesztésének forrását képezik.

(8) Az akadémiai köztestületi költségvetési szerveknél (a továbbiakban: akadémiai költségvetési szervek) foglalkoztatottakra — az MTA Titkárságának közfeladatokat ellátó alkalmazottai és a gazdasági társaságok munkavállalói kivételével — a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

22. § Az MTAtv. 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„22. § (1) A kutatóhálózatba tartozó szervezetek többéves kutatási szerződéseket köthetnek, és ezek teljesítése érdekében a folyó éven túli kötelezettségeket vállalhatnak.

(2) A kutatóhálózatba tartozó szervezetek a megkötött kutatási szerződések alapján — az Alapszabályban rögzített eljárási rend szerint — a bevételek mértékéig módosíthatják a kiadási és bevételi előirányzataik főösszegét.

(3) A kutatóhálózatba tartozó szervezetek a rendelkezésükre bocsátott pénzeszközökkel és saját bevételeikkel önállóan gazdálkodnak; ezek nem vonhatók el tőlük, kivéve a 20. § (2) bekezdésében foglalt esetet. A kutatóhálózatba tartozó szervezetek év végi pénzmaradványának a megkötött szerződések teljesítésével összefüggő része nem tartozik az éves maradványelszámolás körébe. Ezeket a maradványokat a kutatóhálózat szervezeteinek a megkötött szerződésekben foglaltak szerint kell felhasználniuk, és a megbízóval kell a maradvány összegéről elszámolniuk. A költségvetési év végén keletkezett előirányzatmaradványt — a jogosultsági elszámolást követően, az Akadémia rendelkezésétől függően — a következő évben (években) a szervezetek feladataik teljesítésére felhasználhatják.

(4) A kutatóhálózatba tartozó szervezetek vállalkozási tevékenységet is folytathatnak. Ha a tevékenység eredményét közfeladataik ellátására vagy azokat segítő beruházásokra a tárgyévet követő két éven belül felhasználják, ezt az összeget befizetési kötelezettség nem terheli.

(5) A kutatóhálózatba tartozó szervezetek az államháztartáson kívüli bevételeknek a kapcsolódó kiadások teljesítése után fennmaradt részét a Magyar Államkincstárnál külön célelszámolási számlán kezelhetik, s ennek összegét, valamint a maradvány, a vállalkozási tartalék átmenetileg szabad pénzeszközeit — amennyiben nincs lejárt kötelezettségük — a Magyar Államkincstár hálózatában értékesített állampapírba fektethetik.”

23. § Az MTAtv. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„23. § (1) Az Akadémia a feladatai ellátása érdekében a vagyonával önállóan gazdálkodik.

(2) Az Akadémia vagyonába tartozik az e törvény hatálybalépésével az Akadémiának átadott törzsvagyon és az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 69.§ (1) bekezdése alapján az Akadémiának átadott vagyon (a továbbiakban: az Akadémia vagyona). Az Akadémia vagyonába tartoznak az ingatlanok, az immateriális javak (ideértve a szellemi tulajdont is), a tárgyi eszközök, a pénz, a befektetések és a részesedések is.

(3) Az Akadémia a felügyelete alá tartozó költségvetési szervekkel a vagyon használatba adásáról vagyonhasználati szerződést köt. A vagyonhasználati szerződés főbb tartalmi és formai elemeit az Alapszabály tartalmazza.

(4) Az akadémiai ingatlan vagyon értékesítéséhez — a Közgyűlés által elfogadott vagyongazdálkodási elvek figyelembevételével — az Elnökség, a gazdasági társaságokban lévő részesedés értékesítéséhez a Vezetői Kollégium tagjai több mint felének támogató szavazatával meghozott jóváhagyása szükséges. Az értékesítésről az Akadémia elnöke dönt. Az akadémiai vagyon kezelésének részletes szabályait az Alapszabály rögzíti.

(5) Az Akadémia az ingatlan vagyon adásvételével kapcsolatos pénzforgalom lebonyolítására a Magyar Államkincstárnál elkülönített pénzforgalmi számlát köteles nyitni. Az Akadémia a vagyonhasznosítás átmenetileg szabad pénzeszközeit a Magyar Államkincstár hálózatában értékesített állampapírok vásárlásával hasznosíthatja.

(6) Az Akadémia, valamint — engedélyével — az akadémiai költségvetési szerv a vagyonából, az államháztartáson kívüli bevételeinek a kiadások után fennmaradt részéből, vállalkozási tartalékából zártkörűen működő részvénytársaságot, korlátolt felelősségű

társaságot alapíthat, vagy ilyenekben részesedést szerezhet, ha a cég üzleti terve szerint három éven belül nyereségessé válik, továbbá a hiányt a célelszámolási számlán kezelt összegből, vagyomból finanszírozza.

(7) Az Akadémia ingatlan vagyonával kapcsolatos döntés-előkészítési, képviseleti és végrehajtási jogkört és az elszámolási, valamint a nyilvántartási feladatokat a Vagyonkezelő Testület látja el, amelynek működési feltételeiről a MTA Titkársága gondoskodik.

(8) A Vagyonkezelő Testület a munkájáról félévente jelentést tesz a Vezetői Kollégiumnak. Az Akadémia vagyonával való gazdálkodásról az elnök évente jelentést tesz a Közgyűlésnek.

(9) Az Akadémia működésének és fejlesztésének elősegítésére — tulajdonába kerülő — adományokat, támogatásokat fogadhat el.”

Záró rendelkezések

24. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) Az MTAtv. e törvénnyel megállapított 17. § (5) bekezdése e törvény hatálybalépését követő 180. napon lép hatályba.

(3) A törvény hatályba lépésével egyidejűleg az MTAtv. 24-32. §-ai, valamint az MTAtv. melléklete hatályukat veszti.

(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a hazai akadémikust megillető tiszteletdíj, a hozzátartozói ellátások, továbbá az Akadémia Magyarországon élő doktora tiszteletdíjának mértékét rendeletben állapítsa meg.

(5) E törvény nem érinti a hatálybalépése előtt megválasztott vagy kinevezett akadémiai tisztségviselők, bizottsági tagok megbízatását, kivéve, ha e törvény alapján az adott tisztség megszűnik. A Vagyonkezelő Kuratórium, illetve Felügyelő Bizottság átalakul Vagyonkezelő Testületté, illetve Felügyelő Testületté, megválasztott tagjai megbízatását az átalakulás nem érinti.

(6) E törvény nem érinti a hatályba lépése előtt létrejött köztestületi tagságot.

(7) A törvény hatályba lépését követő hat hónapon belül az Akadémia rendkívüli Közgyűlést tart. A rendkívüli Közgyűlés elfogadja az Akadémia új Alapszabályát és megválasztja az AKT új tagjait. Az új Alapszabály a (2) bekezdésben megjelölt időpontot követően léptethető hatályba.

(8) Az alapellátás intézetenkénti összegét és a közfeladatokat, valamint azok ellátásának feltételeit a 2011. évi költségvetés tervezéséig kell összehangolni.

(9) A MTAtv. e törvénnyel megállapított 21. § (2)-(7) bekezdésének rendelkezéseit első ízben a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló törvényben kell alkalmazni.

(10) Ez a törvény 2009. december 31-én hatályát veszti.

Indokolás

Általános indokolás

1. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló, 1994. évi XL. törvény létrehozása és a jelenlegi módosítás indokai

A Magyar Országgyűlés 1994-ben fogadta el a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló, 1994. évi XL. törvényt (a továbbiakban: MTAtv.). Ekkoriban az Akadémia és a jogalkotók alapvető célja az volt, hogy a korábbi, törvényerejű rendeleti, illetve kormányrendeleti szabályozást meghaladva, törvény rögzítse az Akadémia jogi helyzetét, biztosítva a nagy múltú nemzeti intézmény működéséhez a megfelelő jogszabályi keretet. Az akkor elfogadott törvény számos ponton megszüntette a jogbizonytalanságot, megerősítette az intézmény működésének demokratikus feltételeit, megteremtette a kutatóhálózat stabilitásának több elemét.

Az 1994. évi XL. törvény hatályba lépése óta eltelt közel másfél évtizedes gyakorlat bebizonyította, hogy ez a jogszabály beváltotta a hozzá fűzött reményeket, ugyanakkor azonban az elmúlt évek tapasztalatai alapján szükségessé vált a törvény módosítása; egyfelől az Akadémián néhány évvel ezelőtt elkezdődött reformfolyamat miatt, másfelől pedig a jogszabályi környezetben bekövetkezett változásokra tekintettel.

A gazdasági, társadalmi környezet megváltozása — a felsőoktatás tömegessé válása, az országnak az Európai Unióba való belépése, a tudásalapú gazdaság fontosságának megnövekedése és az Akadémia vagyonának az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény szerinti restitúciója — szükségessé teszi az MTAtv. módosítását.

A törvényjavaslat célja az, hogy megerősítse a magyar tudomány e nagy múltú nemzeti intézményének az MTAtv.-ben biztosított tevékenységi szabadságát, önkormányzati jogait, belső demokráciáját, nem csorbítva a tudományt művelő és képviselő más intézmények autonómiáját.

A törvényjavaslat javítani kívánja a kutatóhálózat eredményességét, meg kívánja újítani, és hatékonyabbá kívánja tenni a Magyar Tudományos Akadémia együttműködését a magyarországi kutatási és felsőoktatási intézményekkel, valamint az Európai Unió tagországainak és más országoknak hasonló intézményeivel.

A javasolt módosítás eredménye: A módosítás következtében a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvény összhangba kerül az egyéb hatályos jogszabályokkal; elősegíti a köztestület demokratikus és az önkormányzatiság elvén alapuló működését, továbbá azt, hogy az Akadémia kutatóhálózata modern, európai kutatóhálózatként működjön. Ez egyidejűleg lehetővé tenné, hogy az Akadémia kiemelkedő hatékonysággal segítse a Kormány tudomány-, technológia- és innovációpolitikai stratégiáját, csatlakozva az ország versenyképességének növelésére irányuló törekvésekhez.

2. Az akadémiai reform és az akadémiai törvény módosítása

A több éve elindított akadémiai reformfolyamat mindenképpen szükségessé teszi a jelenleg hatályos törvény felülvizsgálatát. A reformfolyamat egy korai szakaszában úgy tűnt, hogy a változtatások az Akadémiai Alapszabály módosításával is keresztülvihetők. Később azonban bebizonyosodott, hogy a reformok szükségessé teszik az Akadémiáról szóló törvény megváltoztatását, sőt felmerült új Akadémiai Törvény létrehozásának gondolata is. Mára úgy tűnik, hogy a reformok a jelenleg hatályos törvény keretei között is megvalósíthatók, annál is inkább mert az alapvető kérdésekben nincs

szükség változtatásra.

Néhány jól körülhatárolt fontos változtatás, néhány kérdésnek az új körülmények között szükségessé vált mélyebb vagy tömörebb tárgyalása és új összefüggések felmerülése új szerkezetet tett kívánatossá. Az új szerkezet miatt pedig a módosított törvényszöveg paragrafusai eltolódtak a régi MTAtv. paragrafusaihoz képest. Ha pedig emiatt már minden paragrafust ki kellett cserélni, akkor célszerű volt a kissé elavult terminológiát a mai helyzetnek megfelelő következetes terminológiára cserélni, ami a módosított szöveget tovább távolította a régi szövegtől. A lényegi módosításokat a részletes indoklás mutatja be.

A törvény módosítása után a legrövidebb időn belül végre kell hajtani az Alapszabály módosítását, sőt, esetleg új Alapszabály elfogadása is szükségessé válhat.

A javasolt módosítás eredménye: Az új szabályozás lehetővé teszi a szakértelem, a vezetői és a gazdálkodási gyakorlat egyidejű megjelenését a vezetésben, és egyértelművé teszi a felelősségi láncot. Az Akadémia választott vezetői – megfelelő testületi kontroll mellett – felelős vezetői döntéseket hozhatnak. Az Akadémia reformlépései felgyorsulhatnak, a kutatóhálózat hatékonyabban működne.

3. A módosítások alapelvei

A módosítások következtében világos formát ölt az Akadémiának a legfőbb állami szervekkel, így az Országgyűléssel és a Kormánnyal való kapcsolat jogszabályi kerete. A módosítások nyomán a törvénybe beépülnek az Akadémia feladatrendszerére, az általa ellátott közfeladatokra, felelősségére, kötelezettségeire és egyben jogosítványaira vonatkozó részletes előírások, beleértve az állami költségvetésre és az akadémiai vagyona vonatkozó szabályozást is. A változtatások egyben lehetőséget biztosítanak arra, hogy – országgyűlési és számvevőszéki „felügyelet” mellett – az Akadémia rugalmasan alakíthassa saját alapszabályát, működési rendjét és gazdálkodását, követve a külső feltételekben és a tudományos kutatásokkal kapcsolatos igényekben megjelenő változásokat.

3. 1 Nemzeti intézmény és kutatóhálózat

A módosítások nem érintik az Akadémia jelenlegi státusát, köztestületként és különleges nemzeti intézményként való meghatározását. Továbbra is megmaradna az önkormányzatiság elve és az autonóm működést biztosító jogi környezet.

Az Akadémia önálló intézményhálózatot tart fenn és működtet, beleértve a tulajdonában vagy résztulajdonában lévő gazdasági társaságokat is (ezen intézményhálózat vonatkozásában gyakorolja a tulajdonosi jogokat).

A javasolt módosítás eredménye: Az Akadémia valódi tulajdonosként működtethetné hálózatát és vagyonát.

3. 2 Az Akadémia közfadatai

Az Akadémia alapfeladatként a tudomány művelésével, támogatásával és képviselésével kapcsolatos közfeladatokat lát el. E közfeladatokat az állam határozza meg, s így az Akadémia átvállalhat már meglévő állami közfeladatokat, s az általa javasolt célok is kaphatnak közfeladat státust. A közfeladatok egyaránt tartalmazzák a tudomány általános fejlődéséből adódó feladatokat és a Kormány programjában meghatározott tudománypolitikai célok megvalósításának elősegítését, továbbá az Akadémia részvételét a tudományos utánpótlás képzésében. Az MTA közfadatai elősegíthetik a magyar gazdaság versenyképességének növekedését, hozzájárulhatnak a gazdasági, a társadalmi és a környezeti szempontból egyaránt fenntartható fejlődési pálya kialakításához, a lakosság életszínvonalának és életminőségének javításához.

A javasolt módosítás eredménye: A közfeladatok meghatározásával a költségvetési támogatás célzott(abb)an használható fel. Növekszik az ellenőrzés hatékonysága. Kijelölhetők az állami-

kormányzati és a tudomány- és kutatáspolitikai prioritások. A feladatok meghatározásán alapuló és az eredményelvű finanszírozás meghatározóvá válhat.

3.3 Az Akadémia és a minőségbiztosítás

Az Akadémia az eddigi törvényi felhatalmazás és kötelezettség alapján kétévente beszámolt az Országgyűlésnek a magyar tudomány helyzetéről. A Kormány számára évente adott tájékoztatást saját tevékenységéről és eredményeiről. E jogosítványok és kötelezettségek változatlanok maradnak. Ugyanakkor az Akadémia a beszámoló révén hozzájárul a költségvetésből finanszírozott kutatások országos értékelésével kapcsolatos feladatokhoz is. Erre az teszi alkalmassá, hogy tudományos osztályainak a teljes hazai K+F szférát átfogó bizottsági hálózata az Akadémia saját kutatóhálózatától függetlenül működik. Ismert, hogy a bizottsági hálózat alapja a magyar tudósok köztestülete, amely közel 13 ezer tudományos fokozattal rendelkező szakembert foglal magába, s a köztestületi tagok mintegy 85 százaléka nem áll az Akadémiával munkaviszonyban. Mindez a független és pártatlan értékelés garanciáját képezi. Az értékelési folyamat során az eddigiéknél jobban támaszkodnának az Akadémia széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerére, s az értékelésekbe bevonnának külföldi szakembereket is.

A minőségbiztosítás egyik fontos eleme, hogy az Akadémia adományozója marad az MTA doktora címnek.

A javasolt módosítás eredménye: A döntéshozók független hazai és nemzetközi szakértőkből álló testületek szakmai véleménye alapján fogják meghozni szervezeti és finanszírozási döntéseiket. Létrejönne egy gyakorlatilag folyamatosan karbantartott nyilvántartási rendszer, amelynek alapján az átfedések csökkenthetők lennének, a kutatói-kutatási kapacitások felmérése nyomon követhető lenne. A módosítások nyomán jelentősen felértékelődne a tudományos osztályok szerepe.

3.4 Az Akadémia vagyona és gazdasági működése

Az Akadémia a központi költségvetésben önálló fejezetet alkot, és éves költségvetésének meghatározásáról és annak év közben való megváltoztatásáról csak az Országgyűlés dönthet.

Az Akadémia sajátos gazdálkodási szabályozás alapján működik, amelynek kereteit a törvénymódosítás rögzíti. (Az Akadémia felügyelete alá tartozó köztestületi költségvetési szervek gazdálkodására az Áht. általános előírásai vonatkoznak, az e törvényben foglalt kivételekkel.)

Új elemként és garanciális szabályként említhető, hogy az MTA költségvetési fejezetébe tartozó OTKA pénzügyeiről a módosítások nyomán a törvény külön rendelkezik.

Az Akadémia az Országgyűlés által meghatározott vagyonnal bír. E vagyon fölött teljes mértékben gyakorolhatja a tulajdonosi jogokat.

A javasolt módosítás eredménye: Az Akadémia még inkább érdekeltté válik a hatékony vagyongazdálkodás bevezetésében. Ez már viszonylag rövid távon is segítheti a takarékos működtetést. Meghatározóvá válhat a megfelelő szintű alapellátás biztosítása melletti feladatfinanszírozás. Megfelelő kontroll mellett megakadályozható a vagyonvesztés. A módosítás lehetővé teszi a vagyongazdálkodással kapcsolatos feladatok hatékony megszervezését, ellátását.

3.5 Az Akadémia belső irányítási rendszere

Az Akadémia közgyűlése határozott időre megválasztja vezető tisztségviselőit, akik az Alapszabály által meghatározott módon és felelősséggel irányítják az intézmény működését. Rögzíti az Akadémia irányításában részt vevő — az egyéni, felelős vezetői döntések kontrollját jelentő —

fontosabb testületekre vonatkozó szabályokat, összetételüket, megválasztásuk módját, hatásköreiket, felelősségi területeiket. (A kutatóhálózat irányítását a döntési joggal és felelősséggel felruházott vezetők végzik, őket munkájukban bizottságok, testületek segítik. Döntés csak a személyi felelősség megtartása mellett hozható.)

Létrejön a testület (köztestület) és az intézményhálózat irányításának megfelelő hatékonyságú összhangja. A közgyűlési felhatalmazással rendelkező személyek és a korábbiaknál kisebb létszámú testületek alkalmasak lesznek mind a stratégiai, mind az operatív döntések meghozatalára. A döntési szintek átalakításával és rögzítésével a döntési és végrehajtási folyamatok felgyorsulnak.

A módosítás következtében a törvény rögzíti majd, hogy a döntések előkészítésébe a testületek milyen külső szakértők közreműködését vegyék igénybe. Ezzel biztosítható, hogy az Akadémia működésében megjelenjen a „civil kontroll” is. Ez egyben lehetőséget ad a belső, akadémiai szempontok mellett a külső, versenyképességi és hatékonysági elvárások megjelenítésére is.

A javasolt módosítás eredménye: Az Akadémia közgyűlése által megválasztott vezetők – a különböző testületi szervek bevonásával – lehetőséget és jogot kapnak alapvető fontosságú döntések meghozatalára. A módosítások következtében a döntési mechanizmus felgyorsul, de ugyanakkor ellenőrizhető marad. Megjelenik az előkészítésben és a döntésekben a külső környezet gazdasági, versenyképességi igénye és befolyása.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A módosítás az Akadémia feladatkörét pontosabban, részletesebben, a társadalom szempontjainak teljesebb figyelembevételével definiálja. A törvényjavaslat az Akadémia akadémikus és nem akadémikus tagjainak jogait párhuzamosan, részletesebben adja meg. E részletezésre a törvényjavaslat 7. és 8. §-ában kerül sor. A módosítás pontosan meghatározza a köztestületi jogok gyakorlásának módját. A későbbiekkel összhangban meghonosítja a „kutatóhálózat” szóhasználatot.

A 2. §-hoz

A módosítás felsorolja az Akadémia jogállásának minden fontos ismervét, és – szemben a hatályos MTAtv.-vel – későbbiekbe utalja a jogálláson túlmenő egyéb elemeket (pl. az Akadémia beszámolási kötelezettségeit).

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat teljesebben és rendszerezettebben foglalja össze az Akadémia feladatait, mint a hatályos MTAtv. hasonló célú része. Legfontosabb új elemei a következők: (a) Az Akadémia lényeges feladatait közfeladatokként definiálja. (b) A feladatokat az országos feladatok felől az Akadémia belső ügyei felé haladva explicit fogalmazással és logikus rendben adja elő. (c) Új elem a határon túli magyar tudomány támogatására vonatkozó utalás. (d) Ugyancsak új elem a tudomány eredményeinek hasznosítására vonatkozó kitétel. (e) A hatályos MTAtv. nem nevezi meg a támogatott kutatócsoportokat mint az MTA tudományfenntartó tevékenységének fontos formáját, noha ez a forma régóta létezik. (f) Az ösztöndíjrendszer (fiatal kutatói és Bolyai-ösztöndíjak) tíz-tizenöt éve létezik, és az, hogy most a törvénybe is bele lesz foglalva, a stabilitást szolgálja. (g) Az osztályokat nevezi meg mint a tudományos autonómia alapegységeit, mert ezek azok a legnagyobb szakmai egységek, amelyekben belül a kutatók egymás tevékenységének megítélésében még

teljes mértékben kompetensek. (h) Az Akadémia feladatává teszi, hogy a hazai tudomány távlati fejlesztése ügyében is konzultáljon a kormánnyal.

A 4. §-hoz

A hatályos MTAtv. 4. §-ának tartalma benne van a törvényjavaslat 3. §-ában. A törvényjavaslat 4. §-a az Akadémia vagyonával és a részére juttatott költségvetési támogatással való gazdálkodását szabályozza.

Az 5. §-hoz

A jelen törvényjavaslat az Akadémia köztestületét ebben a §-ban definiálja, hivatkozva két későbbi §-ra, amely a részleteket tartalmazza. A köztestületi tagság formái (akadémikusi és nem akadémikusi köztestületi tagság) nem változnak, de az itt először alkalmazott együttes bevezetésük előrevetíti, hogy a nem akadémikusokat a közgyűlésben képviselők jogai ezentúl a távollét kivételével megegyeznek az akadémikusokéival.

A 6. §-hoz

A módosítás e helyen, a 6. §-ban adja meg az akadémikusok jogállását, ami a hatályos MTAtv.-ben a 9. §-ra marad. Fontos újdonság a hazai akadémikusok számának törvényi korlátozása, amit eddig csak egy belső szabály tett meg. A tiszteletdíj (ezt a hatályos MTAtv. 30. §-a tartalmazza) meghatározása változatlan marad, de a törvényjavaslat világosan megfogalmazza a tiszteletdíj jogcímét.

A 7. §-hoz

A nem akadémikus köztestületi tagságot a hatályos MTAtv. nem részletezi. A köztestületiséget erősíti, hogy ez a hiány a 7. § révén megszűnik. A külső köztestületi tagság – az Akadémia külső kötelezettségének megfelelően – e §-ban kerül bevezetésre.

A 8. §-hoz

A hatályos MTAtv. 8. §-a a gazdálkodásról szól. Az „MTA doktora” címet a 27. §-ban, a vegyes rendelkezések között definiálja. A „tudomány doktora” fokozat megszűnte miatti ottani részletezés ma már fölösleges. Az MTA doktora cím odaítélése a tudományos teljesítmény értékelésének Magyarországon általánosan elfogadott módja, amely világos és szigorú szabályok szerint történik. A minőségbiztosítás egyik fontos eleme, hogy az Akadémia adományozója marad az MTA doktora címnek. A törvényjavaslat világosan megfogalmazza, hogy az MTA doktora címmel rendelkezők a tudományos teljesítményük és köztestületi munkájuk alapján kapnak tiszteletdíjat. A módosítás lényeges eleme, hogy az MTA összes doktora tiszteletdíjának teljes éves összegét az akadémikusok – teljes létszámra számított – teljes éves összegének 1,8-szorosában maximálja. Mivel az akadémikusok létszáma legfeljebb 365 fő lehet, ez a módosítás teljesíti azt a régóta megkívánt költségvetési követelményt, hogy a doktorok tiszteletdíjának teljes összeg tervezhető és korlátozott legyen.

A 9. §-hoz

A hatályos MTAtv. 9. §-a az akadémikusokról szól. Az akadémikusok jogállását jelen törvényjavaslat 6. §-a tartalmazza. A hatályos MTAtv.-ben a Közgyűlésre vonatkozó rendelkezéseket a 10–14. §-ok tartalmazzák. A jelen § fő újdonságai a logikus rendszeren kívül a következők: (a) Figyelembe veszi, hogy a vagyongazdálkodás súlya az Akadémia vagyongyarapódása óta megnőtt. (b) A Közgyűlés által létesített testületek teljesebb listáját adja. (c) A doktor képviselők jogait nemcsak a Közgyűlésben, hanem az osztályok munkájában is az akadémikusokéval (lényegében) azonosnak mondja ki. Ez a legfontosabb

előrelépés, amely garantálja, hogy az Akadémia az egész magyar tudományt képviseli, és a tudománnyal kapcsolatos minden ügyet a szívében viseli.

A 10. §-hoz

A tudományos osztályokról a hatályos MTAtv. csupán érintőleg szól (3. § (2) bekezdés b) pont). Az osztályok ma is a köztestületi döntéshozatal és munka fontos fórumai. A döntéshozatalból való kiiktatásukkal a szubszidiaritás elve nem érvényesülhetne, és ezért fontos, hogy a szerepüket a törvény megerősítse; erre szolgál ez a módosítás.

A 11. §-hoz

A hatályos MTAtv. 11. §-a a Közgyűlésről szól. Az Elnökségről szóló 17. §-a az Elnökséget csupán az elnök tanácsadó testületének nyilvánítja, s ennek megfelelően az Elnökség leírása az elnök jogkörének leírása után következik. A törvényjavaslat szerint viszont az Elnökség döntéshozó szerv, és definiálása megelőzi az elnökét. Az Elnökség összetétele az Alapszabály helyett a törvényjavaslat 11. §-ban kerül meghatározásra.

A 12. §-hoz

A 12. § a Vezetői Kollégiumra nézve fogalmaz meg rendelkezéseket, amely testület a hatályos törvényben nem, hanem csak az Alapszabályban szerepel. Az Alapszabály szerint a Vezetői Kollégium feladata „a vezetés egységének és a mindennapos teendők összehangolt elvégzésének biztosítása”, ami a jogkörét homályban hagyja. Az Akadémia vezetőin kívül három tagot nem választanak, hanem felkérlik őket. A törvényjavaslat ezzel szemben választott tagokkal tölti fel a Vezetői Kollégiumot, és jobban definiálja a jog- és feladatkörét is. A törvénymódosítás egyik fő sajátossága itt is tetten érhető: a felelősségi lánc egyértelművé tétele.

A 13. §-hoz

A hatályos MTAtv. 13. §-a a Közgyűlésről szól. Az Akadémia vezetőiről a régi 15–19. §-ok szólnak. A törvényjavaslat a 13. §-ba tömöríti a tisztségviselők státusára vonatkozó rendelkezéseket, és a közös tárgyalás egy kissé tömörebb, és a mandátum időszakának meghatározásában – a mai gyakorlatnak megfelelő módon – precízebb.

A 14. §-hoz

A hatályos MTAtv. 14. §-a az utolsó, amely a Közgyűlésről szól. A törvényjavaslat a 14. §-ban az elnök jogait, feladatait taglalja, ami a hatályos MTAtv.-ből lényegében hiányzik. A hatályos MTAtv.-ben a főtitkár, a törvényjavaslat szerint az elnök az MTA költségvetési fejezet gazdája, és a vagyon fölötti tulajdonosi jogok gyakorlója. Ebből következik, hogy a módosítás az elnök és a főtitkár viszonyában egyértelműen tisztázza a döntési és felelősségi viszonyokat. Az MTAtv. azon rendelkezése, hogy „az Akadémia tevékenységét... az elnök irányítja” (hatályos 16. §, a módosítás után 14. § (1)) így nyer értelmet. A Főtitkár a titkársági szervezet működtetésével továbbra is ellátja az adminisztratív irányítási feladatokat.

A 15. §-hoz

A hatályos MTAtv. 15. §-a az elnökről szól, a törvényjavaslat 15. §-a a főtitkár (és helyettese) teendőit határozza meg. A főtitkár az Akadémia adminisztratív irányítója. Ez a jogkör korlátozottabb, mint a hatályos MTAtv. szerint, de egyértelműbb, tisztább, és nem jár funkcióhalmozással.

A 16. §-hoz

A területi bizottságokat, amelyek az ország régióiban fontos szerepet töltenek be, explicit módon eddig csak az Alapszabály tárgyalta. A határon túli területi bizottságok alapítása a közelmúltban vált lehetővé, és ennek a lehetőségnek hangsúlyt ad bevétele a törvényjavaslatba.

A 17. §-hoz

A kutatóhálózat a hatályos MTAtv.-ben szereplő „kutatóintézeteket”, a több intézetet magukban foglaló kutatóközpontokat és a „támogatott kutatócsoportokat” közös ernyő alá vonja. Az irányításukra hivatott AKT-t a hatályos MTAtv.-ben meghatározotthoz képest fele akkorára szabja, hogy hatékonyabban működhessen. A hatályos MTAtv. 30 fős AKT-jére azért volt szükség, hogy mind az osztályok, mint a kutatóközösség képviselve legyenek benne. A létszámcökkentést az teszi lehetővé, hogy a módosítás folytán az osztályok – a teljes jogú doktor képviselők révén – tartalmazzák és képviselik a tudományos közösség széles rétegeit. Az AKT-be épp azok jelölhetnek tagokat, akik magának a kutatóhálózatnak is tagjai. Ugyanakkor a három nem akadémiai körökből származó tag révén az Akadémia közvetlen beleszólást enged a kormányzatnak és a gazdaság és/vagy a társadalom képviselőjének a kutatóhálózat irányításába. Az irányító szerepű AKT mellé az irányított kutatóhálózat egységeinek vezetőiből létrejön az Alapszabály értelmében eddig is létező AKVT, amely a kutatóhálózat szempontjait hivatott megjeleníteni az irányítók előtt. A kutatóhálózat irányításának szakszerűsége érdekében szükség van szakbizottságokra, amelyeket a hatályos MTAtv. – pontatlan szóhasználattal – kuratóriumoknak nevez. A módosítás egyértelművé teszi, hogyan kell érteni az AKT és a főtitkár irányító szerepét annak fényében, hogy a pénzügyi kihatású végső döntés az elnöké.

A 18. §-hoz

A kutatóintézeteket a hatályos MTAtv. 22–26. §-a tárgyalja. A törvényjavaslat 18. §-a a kutatóintézeteket és a kutatóközpontokat definiálja, és vezetőjük kiválasztását és alkalmazottaik jogi státusát határozza meg. A főbb változások a következők: Az igazgatói, főigazgatói pályázatoknak az EU ajánlásai szerinti kiírása a megfelelő szakmai kiválasztást és az európai kompatibilitást erősíti. A kutatói besorolásoknak a felsőoktatási kategóriákhoz való törvény általi rögzítése a kutatói pálya vonzerejét, létbiztonságát hivatott növelni. A külső tanácsadó testület felállításának törvénybeli előírása egyfelől a kutatóhálózat nyitottságát, a nemzetközi tudományos életbe való beágyazottságát demonstrálja, másfelől az intézetek értékelésének szakszerűbbé, autentikusabbá tételét szolgálja.

A 19. §-hoz

A hatályos MTAtv. (19. § (2)) a titkársági szervezetet a főtitkár személyéhez kapcsolódva tárgyalja; a módosítás a főtitkártól függetlenül, és a kutatóhálózatot kiszolgáló egyéb intézményekkel együtt nevesíti a titkársági szervezetet, és utalja az Alapszabály hatáskörébe feladatainak meghatározását.

A 20. §-hoz

A törvényjavaslat 20. §-a az Akadémia gazdálkodására és vagyonára nézve fogalmaz meg rendelkezéseket. A hatályos MTAtv. elfogadása idején az OTKA költségvetése még nem

volt az Akadémia költségvetésének a része. A 20. § (3) bekezdése azonban tisztázza az OTKA önállóságát, költségvetésének elkülönült voltát. A törvényjavaslat 3. § (1) bekezdés e) és i) pontja értelmében az Akadémia nemzetközi (főként EU-beli) közös programok magyar részének felelőse, és e kötelezettségvállalásának a költségvetésében is tükröződnie kell. Ez is ennek a módosításnak az újdonsága.

A törvénymódosítás egyik lényeges eleme az Akadémia gazdálkodásával kapcsolatos feladatok és szabályozás újrafogalmazása. A szabályozás lényegi eleme, hogy a törvényjavaslat az Akadémia „gazdasági függetlenségét is” rögzíti (20.§), illetve meghatározza az Akadémia költségvetésével, annak belső szerkezetével kapcsolatos szabályokat.

Fontos annak egyértelművé tétele (20.§ (6)-(8) bekezdés), hogy az Akadémia – mint fejezet – saját hatáskörben jogosult a gazdálkodási feladatok megszervezésére beleértve a szervezetek számát, a támogatás módját.

Az új szabályozási javaslat rendelkezik a beszámolás, ellenőrzés rendjéről és rögzíti, hogy a törvényben garantált autonómiának megfelelően az Akadémia gazdálkodásának ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult.

A 21. §-hoz

A hatályos MTAtv. 21. §-a az AKT-ről szól, amelynek módosított tárgyalása most előbbre került. A törvényjavaslat 21. §-a az akadémiai költségvetési szervek – beleértve a kutatóintézetek – költségvetési ellátását részletezi. Ennek megfelelő rész a hatályos MTAtv.-ben csak a kutatóintézetekre vonatkozóan van (24. §), és annak vázlatossága az intézetek ellátását bizonytalanná és esetlegessé teszi. A törvényjavaslat az ellátás és a tevékenység elemei között a lehető legkonkrétabb megfeleltetést hozza létre, a támogatást a feladatokhoz kapcsolja, s ez a teljesítményt számon kérhetővé teszi.

A módosítás rendszerbe sorolja az akadémiához tartozó költségvetési szerveket és rendelkezik finanszírozásukról. E körben fontos változás, hogy a törvényjavaslat –megfelelő türelmi idővel – bevezeti az ún. alapellátási támogatás fogalmát, ami új alapokra helyezi az intézményi (és fejezeti) költségvetési tervezést.

A 22. §-hoz

A hatályos MTAtv. 22. §-a a kutatóintézetek státusát határozza meg, ami a módosításban előbbre került. A törvényjavaslat 22. §-a az akadémiai költségvetési szervek (a kutatóintézetek és egyéb szervezetek) gazdálkodásának e törvénybe belefoglalandó általános szabályait tartalmazza. E szövegrésznek a hatályos MTAtv. 24–25. §-a feleltethető meg. A módosítás szövege pontosan értelmezi a kutatás és műszaki fejlesztés mindennapjait jogilag meghatározó szerződéses kutatásokból és vállalkozási tevékenységből származó bevételekkel való gazdálkodás szabályait és az államháztartáson belülről és kívülről származó különféle bevételeknek a költségvetési gazdálkodáshoz való viszonyát. Ez a passzus az akadémiai intézmények gazdálkodását az egyetemek gazdálkodásához hasonló alapra helyezi, növeli a jogbiztonságot, és egyértelművé teszi a gazdálkodási szabályokat.

A 23. §-hoz

A hatályos MTAtv. a 23. §-ban a kutatóintézeteket taglalja. A törvényjavaslat 23. §-a az Akadémia vagyongazdálkodásáról szól, amelynek megfelelő szabályozás a hatályos MTAtv. 5–8. §-ában található. A két változat között nagy különbség a megváltozott törvényi háttérben van. Az Akadémia immár nem gazdálkodik többé állami vagyonnal, mert a korábbi rábízott vagyon is a tulajdonába került. A gazdálkodás így egyszerűbb, de nagyobb felelősséggel jár, és a vagyongazdálkodást a jelen törvényjavaslat új szabályokkal bástyázza körül. Ennek

megfelelően ez a § lényegében teljesen új. A megfogalmazás során a vezérelv a mozgási szabadság és a vagyon megóvását lehetővé tevő tulajdonosi magatartás közötti egyensúly megtalálása volt. Ugyancsak a törvényi háttér megváltozása teszi lehetővé, hogy az Akadémia és jogi személy intézményei gazdasági társaságot alapíthatnak vagy ilyenből részesedést vásárolhatnak. A törvényjavaslat 23. §-a alapozza meg ennek elveit is.

A megváltozott szabályozási környezetnek megfelelően új rendelkezések vonatkoznak az Akadémia vagyongazdálkodására. A szabályozás lényege, hogy az Akadémia a teljes vagyonával önállóan – tulajdonosként – gazdálkodik, megszűnik a vagyonelemek korábbi megkülönböztetése. Az új szabályozás meghatározza a vagyongazdálkodás alapelveit, és szabályait (részleges és teljes értékesítés, részesedésszerzés). A vagyongazdálkodási feladatok ellátására önálló – a Titkárságon belül működő – szervezetet nevesít.

A 24. §-hoz

Az MTAtv. hatályos 24. §-26. §-ai a kutatóintézetek gazdálkodásának a forrásaira, az általuk végezhető vállalkozási tevékenységre, az egyesülésükre és társulásukra, a dolgozók jogállására, valamint a dolgozók munkavégzésére vonatkozó szabályokat tartalmazznak. Ezek a rendelkezések módosult formában bekerültek a törvényjavaslat szövegébe. Az MTAtv. hatályos 27 §-28. §-ának rendelkezései módosult formában, módosult tartalommal és más § számozással bekerülnek a törvényjavaslatba ezért kerül sor az említett § -ok hatályon kívül helyezésére. Az MTAtv. hatályos 28. §-29. §-ai részben az időmúlás következtében tárgytalanná váltak, részben a törvényjavaslatba módosult szövegezéssel beépült rendelkezéseket tartalmazznak, ezért indokolt a hatályon kívül helyezésük. Az MTAtv. hatályos 30. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezései módosult szöveggel szerepelnek a törvényjavaslat szövegében, ezért az említett paragrafusok is hatályon kívül helyezésre kerülnek. Az MTAtv. hatályos 31. §-a, amely az MTAtv. 1994. évi hatálybalépése utáni rendkívüli közgyűlésről rendelkezik az időmúlás következtében tárgytalanná vált, ezért kell hatályon kívül helyezni. Az MTAtv. hatályos 32. §-a arról rendelkezik, hogy az irodalom, illetőleg a művészetek más területeit köztestületként szolgáló akadémiákról külön törvény rendelkezik. Ezt a § -t a törvényjavaslat hatályon kívül helyezi, mivel szaktörvényként nem kíván törvényalkotási feladatot előírni. Az MTAtv. hatályos 33. §-a a törvény hatályba lépéséről és hatályon kívül helyezéséről rendelkezik. Ez a rendelkezés, noha az időmúlás miatt már tárgytalanná vált, jogtechnikai okokból (hatályba léptető és hatályon kívül helyező rendelkezések hatályon kívül helyezésének problematikája) mégis megmarad. A törvényjavaslat 25. § (7) és (8) bekezdései rendelkeznek a költségvetéssel kapcsolatos rendelkezések hatályba léptetéséről.

Az MTAtv. hatályos Melléklete az Akadémia törzsvagyonának felsorolását tartalmazza. Ezek a vagyonelemek az MTAtv. 1994. június 30-i hatálybalépésével az Akadémia tulajdonába kerültek, azaz a Melléklet végrehajtott rendelkezésnek minősül, amelyet a törvényjavaslat 24 § (2) bekezdése rögzít is.

A hatálybaléptető rendelkezések rögzítik, hogy a lényegesen átalakuló AKT tagjait az Alapszabály módosításával egyidejűleg kell megválasztani. A többi testület esetében nem történik változás, vagy csak a testületek neve változik meg. E testületek tagjainak mandátuma a választásukkor meghatározott időtartamra változatlanul érvényben marad.